

4. BIECHOWO gm. MIŁOSŁAW

grodzisko wklęsłe/stożkowate - w.ś.-p.ś. – 2.0 ha - pole/łąka - częściowo zniwelowane

Biechowo jest starą miejscowością o metryce sięgającej czasów średniowiecza, położoną pomiędzy Miłosławiem a Wrześnią. Dzisiejsze zabudowania wsi leżą wzdłuż łukowo wygiętej drogi asfaltowej, łączącej pobliskie Skotniki z Osowem. Biechowskie grodzisko usytuowane jest za budynkami gospodarstwa nr 42, należącego do sołtysa p.Bednarka. Leży ono w oddaleniu ok. 200 m na zachód od linii pozostałych zabudowań wsi. Doprowadza do niego obsadzona szpalerem drzew droga gruntowa, u której początku ustawiono przydrożny krzyż. Pagór grodziskowy doskonale widoczny jest z drogi głównej, bowiem usytuowany jest on w obniżeniu terenowym, które niegdyś stanowiło jezioro. Osuszyli je w XIX wieku koloniści niemieccy, używając do podwyższenia poziomu okolicznych terenów ziemi z grodziskowej budowli. Przekształcili oni przedmiotowy obszar w łąki przecięte rowem-kanalem odwadniającym, przebiegającym za grodziskiem.

Zarys linii brzegowej dawniejszego jeziora ujawnia się w czasie suszy letnich, kiedy żółkną zboża posiane na dawnym łądzie, podczas gdy zielonymi pozostają uprawy na byłym obszarze jeziornym (jezioro to nosiło nazwę Sitkowiec). W XIX wieku na zniszczonym grodzisku ustawiono wiatrak, który funkcjonował do początku XX w. Do dalszej dewastacji grodziska doszło w czasie ostatniej wojny, a podłoże tego postępowania było podobne jak poprzednio. Biechowo na skutek działań Pruskiej Komisji Kolonizacyjnej zostało jeszcze w XIX w. zdominowane przez osadników z Westfalii, którym wręcz zależało na zatartiu wszelkich śladów świadczących o dawnej polskości tej ziemi. Posiadali oni wsparcie polityczne zaborcy pruskiego, które pozwalało na niszczenie zabytków o słowiańskim rodowodzie (akcja germanizacyjna). Cel tych działań "usprawiedliwiano" osuszaniem mokradeł i zwiększaniem areału gruntów uprawnych. Bezwzględności tych poczynań nie powstrzymał nawet fakt, że pierwociny budowli grodziskowej z Biechowa sięgają zamierzonych czasów wczesnego średniowiecza, kiedy to wzniesiono tu pierścieniowate obwałowanie obronne o średnicy ok. 100 m i wysokości ok. 3 m, otoczone rowem dookołnym (w latach 30-tych XX w. wały te miały już tylko wysokość ok. 1.0-0.5 m).

Obiekt ten stanowił siedzibę kasztelanii strzegącej szlaku z Poznania, przez Giecz do Pyzdr. Znany jest on także z zapisków z czasów rozbicia dzielnicowego, tj. z okresu walk Władysława Odonica z Henrykiem Brodatym. Na początku XIV stulecia na grodzisku tym wzniesiono ziemną budowlę stożkowatą, która stanowiła podstawę pod kolejną, tym razem już kamiennieo-drewnianą rezydencję kasztelańską. Na podstawie odkrytych przez archeologów pozostałości tych zabudowań domyślać się można istnienia tutaj wieży mieszkalno-obronnej.

Ocenia się, że stożek ten wznosił się na wysokość ok. 5 m, a usytuowany był we wschodniej części kotliny. Inwestycję tę przypisuje się Mikołajowi z Biechowa kasztelanowi biechowskiemu, wojewodzie poznańskiemu i kaliskiemu, staroście generalnemu Wielkopolski z rodu Doliwów, postaci znanej z dawnych przekazów. Ponoć obiekt ten funkcjonował (zapewne w zmodernizowanej formie) nawet do połowy XVII w. Gród biechowski odegrał też pewną rolę (jak zanotowali kronikarze) w czasach tzw. wojny domowej, prowadzonej w XIVw. pomiędzy możnymi rodami Nałęczów i Grzymalitów.

GRODZISKA W WIELKOPOLSCE

Prowadzone tu badania archeologiczne pozwoliły nieco rozświetlić mroki historii i przybliżyć wygląd tego założenia obronnego sprzed wieków. Tak, więc udało się ustalić, że wejście do grodziska mieściło się we wschodniej części obwałowania i najprawdopodobniej doprowadzała doń droga wybrukowana kamieniami polnymi, biegnąca ukośnie w stosunku do dzisiejszej drogi dojazdowej.

Około 100 m na wschód od grodziska odnaleziono też kamienne destrukty innej budowli murowanej, które mogą stanowić pozostałość po znanym jedynie z zapisków kościele pw. św. Piotra i Pawła (przypuszczalnie stanowił on pochodzącą jeszcze z XI w. fundację królewską).

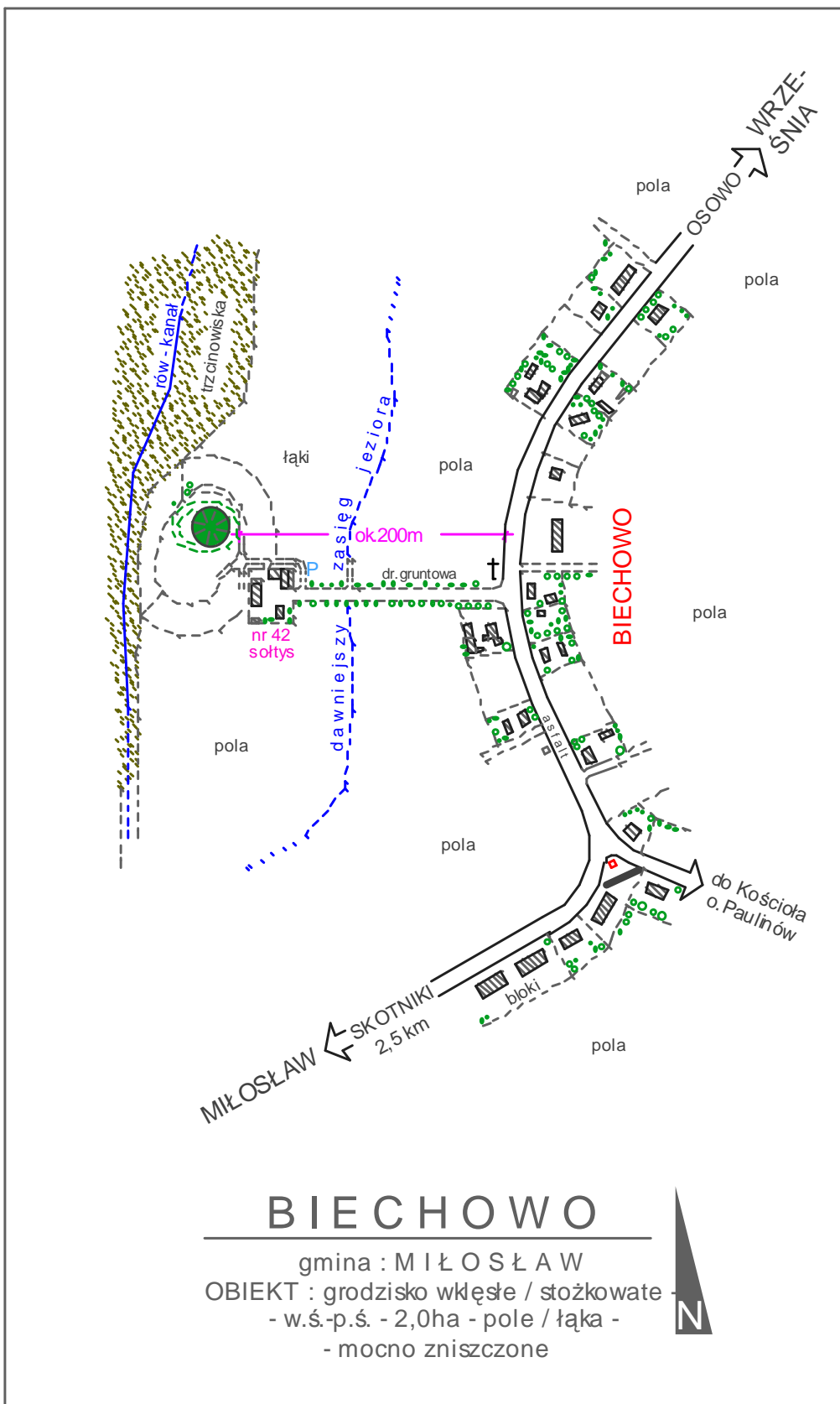
Ocalałe fragmenty grodzisk, które dotwały do naszych czasów, jak i ich otoczenie usiane są licznymi, drobnymi fragmentami tzw. ceramiki grodowej. Ułamki te wykazują cechy wskazujące na pochodzenie zarówno z okresu wczesnego średniowiecza (grube i szorstkie), jak i znacznie późniejsze (cienkie, glazurowane), aż po pozostałości z czasów nowożytnych. Najobficiej występują one w skarpie od strony północno-zachodniej. Południowa część grodziska ujawnia też czasem podczas prac polowych kości ludzkie, bowiem dziś teren grodzisk biechowskich w przeważającej mierze wykorzystywany jest, jako pole uprawne, a w mniejszej części stanowi pastwisko dla bydła.

Pagór pozostały po tych budowlach wznosi się obecnie na wysokość ok. 3.5 m. Posiada eliptyczny kształt, zorientowany osią podłużną w kierunku północ-południe. Od wschodu otaczają go pastwiska i łąki, od północy i zachodu podmokłe trzcinowiska, a od południa pola. Trudno dziś dostrzec w tym wzniesieniu dawniejszy, dostojny kształt grodu. Dobrze, że przetrwała o nim wieść i znalazł się w sferze zainteresowania naukowców. Daje to gwarancję jego przetrwania dla przyszłych pokoleń.

Poza tym Biechowo posiada piękny, pofilipiński zespół klasztorny, z późnobarokowym kościołem należącym obecnie do Ojców Paulinów. Wyróżnia się on z krajobrazu okazałą sylwetką flankowaną wieżami dominującymi nad okolicą.

GRODZISKA W WIELKOPOLSCE

SZKIC SYTUACYJNY

Autor:
Błażej Mielcarek